www.svoboda-news.com

СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

ОРГАНОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИХ НАРОДНИХ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ

SVOBODA

UKRAINIAN DAILY

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ЦІНА ЦЕНТІВ | РІК XXXI. | Число 43. | Джерзи Сіті, Н. Дж., второк, 20. лютого, 1923. | VOL. XXXI | No. 43. | Jersey City, N. J., Tuesday, February 20, 1923. | THREE CENTS

ЗБІРКА НА ФОНД

Негайної Допомоги Рідному Краєви продовжена до дня 28-ого лютого с. р., для доповнення означеної суми 30,000 долярів.

УКРАЇНСЬКІ ГРОМАДИ: — ДОПИЛЬНУЙТЕ ВЛОРУ, АБИ КОЖДА ГРОМАДА СПОВНИЛА СВІЙ НАРОДНИЙ ОБОВЯЗОК! ДЛЯ ДОВЕРШЕННЯ ФОНДУ ТРЕБА; ЩОБИ КОЖДА ГРОМАДА ЗЛОЖИЛА ТРЕТЮ ЧАСТИНУ ТОЇ СУМИ, ЯКУ ЗЛОЖИЛА НА ПОЗИЧНУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ОБОРОНИ. ТОЖ ДОЛОЖІТЬ ТРУДУ І ЖЕРТВ ЩОБИ СПОВНЕННЯМ СЬОГО ОБОВЯЗКУ ДЛЯ РІДНОГО КРАЮ АМЕРИКАНСЬКІ УКРАЇНЦІ ОСЯГНУЛИ ЗНОВА ПОВНИЙ УСПІХ!

ПРИГАДКА.

Отсим подається до відома, що з причини, що Фонд Негайної Допомоги не був зібраний в означенім часі, за почином українських організацій і товариств голова української місії у Вашингтоні, др. Лука Мишуга продовжив речинець збіри Фонду до кінця сього місяця.

З уваги на се відзиваємось ще раз до наших славних Відділів, щоби і сим разом як бувало усе досі виявили своє зрозуміння громадського діла і любов до рідного краю в його тяжкій пробі та своїми щедрими жертвами помогли для довершення Фонду і для дальшого ведення визвольної боротьби нашого спільного краю.

Відділи У. Н. Союза і Члени та Членицї все були взірцем і приміром українського патріотизму і все були тою твердою скалою, на якій опиралась вся українська народня праця в Америці, а зокрема поміч для старого краю. Покажіть і тепер ділом, що Члени У. Н. Союза сповнять достойно свій народний обовязок і не допустять до української невдачі. Ми певні, що праця і жертволюбивість Членів У. Н. Союза запевнить повний успіх Фонду до 28 с. м. і в сій певности кличемо нині: До діла, Братця і Сестри, на поміч нашим братцям і сестрам в Галичині у їх боротьбі проти ворога-наїзника!

Джерзи Сіті, Н. Дж. дня 11-го лютого 1923.

Головний Уряд У. Н. Союза.

ПРЕЗИДЕНТ ГАРДИНГ НЕ БУДЕ СКЛИКАТИ СПЕЦІЯЛЬНОГО ЗАСІДАННЯ КОНГРЕСУ

ВАШИНГТОН, 17. лютого. — З добре поінформованих жерел подають, що президент Гардинг рішився не скликати спеціяльного засідання конгресу навіть на случай, якби сей конгрес не ухвалив законів, яких президент дуже бажає, як приміром, закона про підпомогу для корабельних підприємств.

МАЛО НЕ ПРИЙШЛО ДО КУЛАЧНОЇ РОСПРАВИ В КОНГРЕСІ

ВАШИНГТОН, 17. лютого. — Межи американським конгресменом Вінгом та тексаським конгресменом Джонсом мало не прийшло нині до кулачної бійки в салі нарад палати послів.

Підчас дебати над законом про допомогу фармерам один конгресмен образив другого, а Вінго кинувся до свого противника з кулаками. Вже схопив його за комір, коли другі конгресмени скопили противників за руки та розняли.

Опісля оба противники перепросили палату за сцену.

СМЕРТЬ 25 ЛЮДИЙ В ОГНИ

НЮ ЙОРК, 18. лютого. — На пора'з Аблянд погоріло кривого стейтового капітала для божевільних, а в ньому згинуло в огни 22 божевільних та 3 наглядачів.

Причиною пожару мала бути перервана електрична сполука, котра знов була викликана вибухом динаміту, який спричинили робітники, що полагоджують морський залив коло острова. В хвилі пожару в інституції було 7,068 хорих та 900 послугачів. Приклади до гашення огню були старої дати. Через те гашення не могло поступати як слід. До того самі божевільно хорі не давали себе ратувати, противилися послугачам, що хотіли їх втягнути на безпечне місце, бо навіть самі падали в огонь та втягали ратуючих туди. Лишень силою вдалося сторожам відділити 60 загрожених божевільних а потім звуком дзвінка, дзвонячого на сніданє, загнати їх до їдальні.

СУД НЕ ХОЧЕ ОБОРОНЯТИ ПРАВА РОБІТНИКІВ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ

ЧАРЛСТОН, Вест Вірджінія, 17. лютого. — Федеральний суд розбирав нині просьбу майнерської юнії „Де Юнайтед Майн Веркерс оф Америка", котра просила суд заборонити шерифам та його заступникам перешкаджати юнії в організованню майнерських робітників.

Суд відкинув просьбу юнії на тій основі, що вчинки шерифа та його заступників противляться законам стейту і що лишень стейт може вмішуватися до сеї справи.

СТЕЙТОВА ЛЕГІСЛЯТУРА ПРОТИ ПРОГИБІЦІ

РЕНО, Невада, 17. лютого. — Стейтова леґіслятура стейту Невада постановила нині відкликати потвердженє прогибіційного закона, ухваленого два роки тому назад.

Губернатор стейту противиться ухваленню такої резолюції на тій основі, що така ухвала противиться законови.

СЕНАТОР КРИТИКУЄ ПРОГИБІЦІЙНИХ УРЯДНИКІВ

ВАШИНГТОН, 17. лютого. — Сенатор Шилдс виголосив в сенаті промову, в котрій різко критикував теперішний склад прогибіційного уряду. Сенатор заявився за тим, щоби до виконування прогибіційного уряду вживано лишень найчеснійших людий з високою інтелігенцією.

ДЕСЯТКИ СМЕРТИЙ ВІД МОРОЗУ

ВАШИНГТОН, 17. лютого. — На основі наспілих вістий з північно-західної частини Злучених Держав можна вносити, що наслідком сильного морозу з вітром, що навістили сі околиці, погинуло що найменше 25 людий.

Про подібні випадки доносять також з Канади.

КОРАБЕЛЬ ЗАТОНУВ ЧЕРЕЗ БУРЮ

БОСТОН, 18. лютого. — Англійський товарский корабель „Егремонт" вратував нині в ночі załогу пятиголового вітрильного корабля „Сантіно", що затонув на морю наслідком бурі. „Егремонт" дістав бездротну телеграму, що „Сантіно" погибає яких 40 миль на полудне від маркового корабля „Маркет". „Егремонт", дставши таку вістку, сейчас поспішив на ратунок загроженому кораблеви, але ясно вже вратувати корабель. Коли він приїхав на означене в телеграмі місце, корабля вже не було видно на поверхні води. Залога корабля вся на малих лодках, бороться останками сили проти великих филь. Корабель забрав їх на свій борт та повіз до Ню Йорку.

З полного океану доносять, що там дує тепер страшний гураган зі скоростю 100 миль на годину. Цілий ряд кораблів через нього спізнилося.

РУХ ПО ПРОМИСЛАХ

ВАШИНГТОН, 18. лютого. — Рада національної промислової конференції видала свої обчислення про рух та зорівки в ріжних галузях промислу в Америці. На основі сих обчислень рада заявляє, що 600,000 робітників в 23 промислах виказало постійний зріст робітничої заплати через цілий 1922 рік.

Щоде ся робітниче, то їх робітниця заплата зростала не лишень в грошах але й купчій силі сих грошей.

ОЗНАЧЕНОЇ СУМИ 30,000 ДОЛЯРІВ.

ПОСОЛЬСЬКІ ВІЧА НА ВОЛИНІ

На Грубешовщині в часі Різдвяних вакацій відбулося кілька справоздавчих віч посла С. Любарского, а саме в с. Стрільці, Березовці, Скригичині, Матчу, Дяконові, Бородиці, Гостиншому і Конюхах.

Скрізь населенням винесено було резолюції, в котрих наші люде уповноважували Український Соймо Посол. Клюб домагатися: 1) відкриття в них українських шкіл, 2) зачислення польською владою прав церкви, 3) урегулювання сервітутівої і земельної справи, 4) негайного посунення відбудови краю і и.

Дня 9. січня о год. 11. рано в Холмі в театрі „Польонія" пос. П. Васильчук відбув справоздавче віче.

ТОВАРИСТВО „РІДНА ХАТА" В ХОЛМІ

В Холмі 9. січня відбулись ри Т-ва „Рідна Хата". З річного справоздання виявилось, що на 1. січня Т-во мало 230 членів, з них 253 чоловік і 27 жінок. Філії в повітах Т-во посідає 10, а саме: в Метелині, Дяконові, Міляцах, Ярославці, Бородиці і Гостинному (на Грубешівщині), Верешині (Любомльскім) (Томашівського пов.) в Куцині (Вітоф. пов.) і Красничині (Краснобрід. пов.) Т-во веде кольпортаж книжок, запізнання до яких серед членів все зростає. Бібліотека складається на разі з 172 томів. Т-во має окрему і театральну секцію. Видавнича секція видала на 1923 рік „Холмський Народний Календар". Театральна секція складається з 24 осіб. Секція дала 5 вистав. Майно і інвентар Т-во має на 18159 мк. Справоздання констатує, що в деяких повітах Холмщини нині дись взагалі перешкоди в 55 школах.

УКРАЇНСЬКЕ ШКІЛЬНИЦТВО НА ВОЛИНІ

По урядовим польським даним справа українського середнього шкільництва на Волині виглядає так:

З українських шкіл на Волині міністерство зазначує 4-клясову правосл. духовну муж. в Дермані (Дубен п.) на 56 хлопців, (з 1904 р.) та 8-клясову правосл. жіночу школу (з 1881 р.) на 55 дівчат. Мале число учнів в обох тих школах пояснюється рантовим переводжених шкіл в середині року з Кремінця до Дермана. Далі в Кремінці з 1918 р. є приватна українсько-російська, гімназія (дир. Е. Милашкевич) в складі 4-х старших клас з 112 хлопцями та 47 дівчатами (тоді як в польській, держ. гімназії в Кремінці було 52 хлопців та 40 дівчат). В Луцьку з 1895 р. існує приватна жін. українська, гімназія (дир. І. Власовський) з 247 хлопцями, хоч і в цій українській гімназії навчання в 6-8-му клясах провадилося (принаймні — в минулому році) в російській мові.

Як бачимо, на Волині нема й одної дійно української школи, хоч до цього поступово навіваються гімназії: в Луцьку (мужеська), та в Кремінці (мішана). Далі доці не удержавлено ні одної української школи, тоді як Поляки мають 7 державних гімназій, не рахуючи середньої агрономічної школи (Білозерка), та учительської семинарії (Кремінець).

СТАТИСТИКА З ЗЛОЧИНІВ У ЛЬВІВСЬКОМУ ВОЄВОДСТВІ

Польські часописи подають прентерезуючу статистику злочинів.

З сеї невеселої статистики виявляється, що протягом трох останніх місяців 1922 р. вчинено у львівському воєводстві „тільки" 66 убивствів, 21 спроб убивства, 53 убивства з грабежі.

МОСКОВСЬКІ БОЛЬШЕВИКИ ХОЧУТЬ СВІДЧИТИ НА СУДІ В ПАРИЖІ

МОСКВА, 16. лютого. — Зінов'єв, предсідатель московського інтернаціоналу, та Бухарін, провідник лівих комуністів, зголосили до телеграфічно французького міністра справедливости приїхати яко свідки на суд французьких комуністів, що має незадовго відбутися в Парижі.

Французький суд обжаловує Кашена та його товаришів за зраду Франції, він мав допустися в той спосіб, що відбував з німецькими комуністами конференцію в Ессені в окупованій частині Рурщини.

З БРАТОВБИЙЧОЇ ВІЙНИ В ІРЛЯНДІЇ

ДАБЛІН, 17. лютого. — Ірляндський тимчасовий уряд видав послідну осторогу до тих Ірляндців, що з оружем в руці борються проти нього.

Серед прихильників Де Валера слідно розлам; навіть середи прихильників тимчасового уряду богато поміщує боротьбу за повною незалежністю та приняло існуючий стан.

МОСКВА ОБУРЕНА НА ТУРКІВ ЗА ТРАКТОВАНЄ БОЛЬШЕВИКІВ

МОСКВА, 17. лютого. — В Турецького представника в Москві, Мукхаріт Бея, зявилася депутація робітників та предложила йому протест проти переслідування большевиків турецким урядом.

Депутація зявилася в турецького представника на прийнятю великого масового віча, на котрім приторочено робітникам висловити такий протест.

Амбасадор заявив депутації, що він хтось обдурив.

УКРАЇНЦІ МАСАКРУЮТЬ ПОЛЬСЬКИХ ВОЯКІВ В САМБОРІ

ВІДЕНЬ, 17. лютого. — Соціялістичний дневник „Арбайтер Цайтунґ" доносить, що Українці змасакрували в місті Самборі цілий відділ польських жовнірів.

До масакри прийшло в хвилі, як польські жовніри брали Українців силою до жовнірських бараків.

Польські окупаційні власти проголосили сейчас в цілім околиці воєнний стан.

УКРАЇНСЬКІ ХЛОПЦІ В ПЕРЕМИШЛІ, ЯКИХ ЛЯХИ ЗАБРАЛИ ДО СВОГО ВІЙСЬКА, В ЖАЮТЬ З КАСАРЕНЬ

ЛЬВІВ, 3. лютого. — Тутешні польські часописі подають відомости з Перемишля, які доносять, що українські хлопці, котрих польська окупаційна влада забрала насилу до свого війська та умістила їх в перемиських касарнях, поутікали відтам назад до своїх сіл або в дальші сторони.

Польський перемиський „воєвода" вислав „карні експедиції" на села і видав наказ, що вони мають годувати польське військо так довго, поки не віддадуть в польські руки своїх хлопців, котрі втікли з польського війська.

Польські „карні експедиції" по селах Перемишині, як відтам повідомляють, поводяться по розбишацьки. Найбільше дались вони в знаття селам Поздач і Торки.

Польські „карні експедиції" увязнили вже богато утікших українських хлопців, яких провадили через Перемишль закутих в ланцюхи. Закуті українські хлопці переходили улицями Перемишля, співали українські національні гимни.

УТІКАЮТЬ ТИСЯЧАМИ З УКРАЇНИ

БУКАРЕШТ, Румунія, 17. лютого. — Здовж румунської границі, в містах Могилеві, Ямполи та других містах над Дністром, находяться тепер десятки тисяч втікачів з навіженої голодом східної та полудневої України. В більшій части це Жиди. Ратують їх жидівські організації з Америки, обєднані в „Американ Дхуіц Джойнт Дистрибюшен Комітеї".

ПОЛЬСЬКО-ЛИТОВСЬКА ВІЙНА БЛИЗЬКА

ПАРИЖ, 18. лютого. — Литовське посольство дістало нині телеграфічні вістки, що польська правильна армія напала на околицю Оран та перестрілювалася з литовським відділом, вбиваючи кільканайцять литовських жовнірів.

Польські війска йшли зложені з ріжних галузий армії, з гарматами, літаками, машиновими крісами, тощо. Литовське населенє станула по стороні нечисленого литовського відділу, помагаючи йому здержати напір польських поляків. Серед литовського населення панує страх, що польські війска будуть рабувати села та міста в своїм поході.

Подаючи сю вістку, литовський уряд зажадав від своєї амбасади в Парижі віднестися сейчас до уряду Ліґи Народів, щоби він поробив кроки в цїли запобіження війні межи Польщею та Литвою. Заходи литовської амбасади показалися безуспішними, бо всі урядники Ліґи виїхали на свято.

Польські телеграми з Варшави доносять, що до перепадки межи литовськими та польськими війсками прийшло коло Оран, коли литовські війска спротивилися заняттю округа, призначеного Польщі Ліґою Народів.

БОМБА В ЕССЕНІ

ДІСЕЛЬДОРФ, 17. лютого. — Коло готелю Кайзергоф в Ессені, в котрім стоїть французька технічна комісія, вибухла на вулиці бомба. Бомба не зробила великої шкоди ані не зранила нікого з людий. Французькі урядники розвели зараз слідство, але нікого не арештували. Кажуть вони, що виночик втік з міста.

Французькі газети в своїх поясненнях події заявляють, що вибух бомби вказує, що німецький пасивний опір перейде незадовго в активний. Зате німецькі газети без вагання називають вибух бомби французькою провокацією, обчисленою на викликанє серед Німців розвореня та заворушень.

НІМЕЦЬКІ МІНІСТРИ ІГНОРУЮТЬ ЗАБОРОНУ ФРАНЦІЇ

ДІСЕЛЬДОРФ, 17. лютого. — Німецькі міністри ночі та просвіти відвідали мимо виразної заборони французького уряду ряд німецьких міст в окупованій Францією Рурщині.

Французький уряд зараз наложив на відвідані міста поважні грошеві кари, а міста заявили, що вони гривни платити не будуть. Французький уряд оголосив воєнний стан в м. Гасенкірхен, котре не захотіло вже давнійше заплатити кари 100 мілїонів німецьких марок. Воєнний стан має тревати так довго, поки місто не сповнить присуду французького уряду.

ФРАНЦУЗЬКІ МАЙНЕРИ ЗДОБУЛИ ПІДВИШКУ

ПАРИЖ, 17. лютого. — Нині прийшло тут до згоди межи представниками підприємців та представниками страйкуючих вугільних робітників в околиці По-де-Кале. На основі сеї згоди поверне до праці коло 6,000 робітників.

ЗАПОМОГА ДЛЯ РУРЩИНИ

БЕРЛІН, 17. лютого. — Всі німецькі театри рухомих образів визначили для запомоги потерпілим через французьку інвазію Рурщини весь прихід з одного вечера. Сей прихід вине 85 мілїонів марок.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893.
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays, at 82 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES: Передплата
Three cents the copy. Поодиноке число три центи.
One year $ 7.00 На рік $ 7.00
Six months $ 3.75 На пів року $ 3.75
Three months $ 2.00 На три місяці $ 2.00
Foreign and Jersey City Rates. В Джерзи Сити і заграницею
One year $10.00 На рік $10.00
Six months $ 5.50 На пів року $ 5.50
Three months $ 2.75 На три місяці $ 2.75

За кожду зміну адреси належить 10 центів.
Телефон „Свободи": 488 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1888 Montgomery.
Заголошення редакція не відповідає.
З Канади належить вислати гроші адре на т. зв. Foreign Money Order.
Адреса: "SVOBODA", 82 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

ФРАНЦІЯ ОРУЖИТЬ ПОЛЬЩУ.

Французький парлямент уділяв для Польщі кредит в сумі 400,000,000 франків (паперових, то значить $24,000,000).

З того приводу пише нюйоркський дневник „Ворлд" в передовиці:

„Французька позичка Польщі, яку в четвер приняв французький парлямент, вказує на факт, що дійсна війна є виразною можливостю в близкій будучині. Та позичка се кредит в сумі 400,000,000 для польської армії.

„З огляду на теперішне становище французького скарбу позичку такого рода можна вважати тільки воєнним середником, який дає Франція оружить свого союзника на сході Німеччини то-

[illegible] предвидує можливість війни на двох фронтах. В жадне [illegible] вияснене голі повірити, а се вияснене потверджує [illegible] французького премієра Пуанкаре, що Франція дає со по[illegible] приятелеви в потребі, та що се одиноке вияснене, яке [illegible] може дати.

„Чому Польща в потребі? Чому вона в такій розпучливій потребі, що мусить мати воєнну позичку, коли французькі фінанси натягнені так, що мало не тріснуть? Може бути лише одна причина. А саме, що Франція і Польща військові союзники. У випадку війни вони обі обовязані виступити. Франція, котрій сама в критичному фінансовому положенню, має найти гроші на суперників Поляків, бо на думку правительства Пуанкаре нова европейська війна се така виразна можливість, що закупно амуніції мусить зачатися сейчас.

„Слова державних мужів тепер далеко меньше виявляють [illegible] їх ціла. Сей воєнний кредит для Польщі є ліпшим пробним каменем аніж яканебудь премієрська промова про се, що кри[illegible] під собою вісти з Европи."

ЗАЯВА УКРАЇНСЬКОГО ПОСЛА В ПОЛЬСЬКОМУ СОЙМІ У ВАРШАВІ.

Дня 23. сучня с. р. в дискусії над бесідою польського премієра Сікорського у варшавському соймі забрав голос речник Українського Соймового Клюбу — пос. САМІЛО ПІДГІРСЬКИЙ. Речник представництва ВОЛИНІ, ХОЛМЩИНИ, ПІДЛЯША І ПОЛІССЯ, тобто тих земель, які опинились по цей бік рижської лінії, зложив декларацію.

В декларації зазначено, що українські посли з Волині, Холмщини, Підляша і Полісся входять у варшавський сойм що представники українського народу — вибрані загальним тайним голосованням. Землі, які вони репрезентують, це землі корінно українські, що від X. віку входили у склад Української Держави зі столицею у Києві, пізніше належали до Галицько-Волинського Королівства, в XIV. в., перейшли яко автономні території до Вел. Князівства Литовського та Польщі; дальше — частинно належали до нової Української Держави за гетьманщини, по занепаді її та по розборах Польщі увійшли у склад російської імперії. В 1917 р. по розпаді Росії наново зєдинилися з Українською Державою в Києві. Холом воєнних подій років 1919-1921 ці землі були відірвані від материного тіла і без засягнення згоди корінного українського населення віддані у звязь з Польщею.

Згідно з волею всього українського народу, яку він проявив у вікових змаганнях за свою державність та згідно з волею населення своїх земель, українські посли яко представники Волині, Холмщини, Підляша і Полісся заявляють перед усім світом, що метою наших національних змагань є УТВОРЕННЄ САМОСТІЙНОЇ СОБОРНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВИ.

Рахуючися з фактом ЧАСОВОЇ звязи з Польською Республикою, посли заявляють готовість співпраці з усіми народами, які входять у склад цеї держави під умовою, що український народ Волині, Холмщини, Підляша і Полісся — дістане в Польській Республиці, державі національно неоднорідній, таке правнодержавне забезпечення, яке дозволить йому осягнути його національно політичні ідеали.

У своїй промові пос. Підгірський зобразив переслідування Українців з боку польської адміністрації, яка мститься за те що на українських землях не вибрано ніодного Поляка, крім на полі шкільництва і в области церковній.

Висловив домагання українського шкільництва, української мови в адміністрації і в суді, українського університету в Холмі, зажадав ревіндикації безправно загарбаних церков і монастирів, зажадав переведення земельної реформи, запротестував проти військового осадництва, вкінці заявив, що Український Клюб буде відносится з резервою до Сікорського, бо не знає, в якій мірі він додержить конституційних гарантій.

Подібне становище зайняв білоруський клюб.

УКРАЇНСЬКІ ГРОМАДИ:---

ХВИЛЯ ЗОВЕ НАС СПОВНИТИ І ТЕПЕР НАШ ГРОМАДЯНСЬКИЙ ОБОВЯЗОК ДЛЯ НАШОГО СТАРОГО КРАЮ, ЩО ВЕДЕ ТЯЖКУ БОРОТЬБУ ПРОТИ ЛЯЦЬКОЇ ОКУПАЦІЇ

ТОЖ ЗВЕРНЕМСЯ СЕЙЧАС НА РАДУ ТА ПОСТАНОВИМ ТАКУ ПОМІЧ, ЯКУ ТІЛЬКИ МОЖЕМО ДАТИ, АБИ ДО 28-ОГО ЛЮТОГО, 1923, ДОВЕРШИТИ 30,000-ИЙ ФОНД НЕГАЙНОЇ ДОПОМОГИ!

ВСЕ ВРАЗ, ВСЕ ВПЕРЕД, В ЄДНОСТИ ПОБІДИМО!

Литва хоче заняти Мемель.

(Від власного кореспондента).

Телеграф приніс відомість, що литовські добровольці і литовські правильні війська вступили на мемельську територію згідно з цією прилучити її до литовської держави.

Щоби пояснити, о що ходить в сій справі, я наведу, артикул 99-ий Версайського договору між Німеччиною й державами антанти. Сей артикул постановляє:

„Німеччина зрікається в користь головних держав антанти всіх прав і титулів над територією між Балтійським морем, північно-східною границею Східної Пруси, описаною в артикулі 28-ім, часть II. (границі Німеччина) сього договору і давніми границями між Німеччиною й Росією.

„Німеччина обовязується признати всі зарядження, які видадуть пізнійше головні держави антанти що-до сих територій, зокрема що-до державної приналежности населення".

Територія, про яку говориться в наведеним 99-ім артикулі Версайського договору називається Мемель, від головного міста на ній. Живуть на ній Литовці й Німці, в такім відношенню, яке звичайно буває на територіях під чужим пануванням, а саме Литовці творять низші, а Німці висші верстви населення.

Щоби як можна більше обкроїти Німеччину, держави антанти доглянули сей клаптик литовської території і відібрали його від Німеччини.

Одначе самі не знали, що з ним зробити й поки-що оставили його під суверенністю держав антанти, відкладаючи рішенне на пізнійше. В імени держав антанти знаходиться та французька окупаційна влада, яка управляє сим невеличким краєм.

В останніх часах рознесла відомість, що Рада Амбасадорів у Парижі збирається вирішити долю мемельського краю.

З сього приводу всі сусіди піднесли свої претенсії до сього краю.

Німеччина заявляє, що державам антанти повинні дати мемельському краєви змогу всенародним голосуванням (плебісцитом) висловити свою волю, до якої держави він хоче належати. Німці сподіваються що плебісцит випав би в користь Німеччини.

Литва стоїть на тім, що Мемель є литовський край і повинен належати до литовської держави.

Польща простягає собі руку на Мемель, бо сей край лежить над Балтійським морем, до якого Польща хоче мати як найбільший доступ. При сім винаходить рікні „історичні" права.

В кінці Совітська Росія в імени своїм і Совітської Білоруси (як третя, то знайдеться окреме незалежна совітська білоруська держава!) звернулися до держав антанти з нотою, в якій заявляє, що всяке вирішенне долі Мемеля матиме вплив на інтереси Совітської Росії й Совітської Білоруси, тому обі ці держави є заінтересовані в тім вирішенню.

Так стояла справа доси.

А тепер, як доносить телеграф, Литовці, не чекаючи на рішенне Ради Амбасадорів, прийшли поставити їй перед довершений факт і оружною силою прилучити Мемель до Литви.

Французький командант видав відозву, в якій заявляє, що буде обороняти мемельський край від литовського війська і французькі відділи вимашерували проти литовських. Як справа далі розвинеться побачимо.

З загального становища ціла справа заслугує на увагу з двох причин:

По-перше вона пригадує, що Мирова конференція в Парижі видала богато негативних рішень, які ждуть і не діждуться позитивного полагоджених.

По-друге акція Литовців показує, як низько впав авторітет держав антанти й утвореного ними правного стану, коли навіть така маленька держава як Литва хоче поставити державам антанти перед „довершений факт".

Зрештою Литва робить тільки те, що перед нею з повним успіхом зробила Польща і в українській Галичині і в Виленщині і в Горішнім Шлеску. На всі ті краї робила Польща напади, а держави антанти ті напади санкціонували. Тепер такого самого щастя пробує Литва. Побачимо, чи пощастить їй.

Зі становища міжнародної політики ви властивійше тою міжнародного хаосу, який утворила Мирова Конференція, литовська акція в мемельськім краю; тільки маленьким епізодом. Але й сей епізод є яким свідоцтвом того хаосу, який має Европа замість мирилякучими державами антанти.

11. січня 1923.

Д-р Михайло Лозинський.

З ПРИВОДУ ДЕРЖАВНОГО СВЯТА ВЕЛИКОЇ УКРАЇНИ

(З віденського „Українського Прапора", з 20. січня с. р.)

Політична еміграція Великої України згуртована в Польщі біля Симона Петлюри, Андрія Лівицького й Олександра Кожевалевського розписала на всі відомі їй адреси горячі заклики до відсвяткування пятих роковин проголошення самостійної держави Великої України. Такі заклики одержали (прямо з Польщі!) також галицько-українські товариства у Відні: „Родина", „Зоря", „Єдність", „Січ" і т. д. Що приміщрянська політична еміграція береться до відсвяткування свого державного свята — тому можна тільки радіти, бо хіба не треба довго розводитися над виходячим значінням таких свят для поширення культу державної думки і традиції. І нема сумніву, що день 22. січня 1918, в який Центральна Рада своїм 4-тим універсалом проголосила державну суверенність Великої України, є як раз тим днем, в якому державна ідея самостійної України зголосила перед цілим світом своє право до істнування.

Тому також українське громадянство Галицької Землі, як не першого листопада кождого року святочно обходить поминки державности своєї тіснішої Батьківщини, навіть у польських тюрмах, щиро витати буде державне свято пріднепрянських Братів, вислов'ючи при тім бажанне, щоб надійшла хвиля, коли обі вітки одної української нації, побувшися кордонів змогли святкувати державне свято обєднаної України.

Одначе загальне й офіціяльне відсвяткованне сього свята в Відні не може відбутися передонсім тому, що закликують до сього свята політики з т. зв. тарнівського центру з Петлюрою і Андрієм Лівицьким на чолі. Сі політичні типи, що відділи для себе на ласку й неласку імперіялістично-шовіністичної Польщі, що свої політичні калькуляції робили й роблять на живому тілі українського народу західно-українських земель, — беруться латати свою опінію монополем державників Великої України. Той самий Симеон Петлюра, що з усьмішкою приглядався, як польська солдатеска ногами топтала трибуни з шапок стрільців УГА, — той самий Андрій Лівицький, що підписував Польщі смертельні пригорафи для української Галицької Землі, — той самий тарнівський центр, що поставив і доставляє співробітників „Рідному Краєви" Львові, — своєм піла та поливна громада, популярно окрещена назвою Петлюрівщини, має відвагу й чоло звертатися з поклоном до українського громадянства у Відні, яке в 85% складається з уроженців Галицької Землі! Поступок політиків з тарнівського центру можна справдати хіба тим, що вони, пробувавши довго в Польщі, набралися щиро польських манер, з яких першій на ми: безличність.

Мусимо з цілим притиском ствердити, що Петлюра й Андрій Лівицький, спекулюючи на дорогій серцю кождого Українця українській державності, зробили й медвежу прислугу, а самий святочний обхід роковин звузили до свята своїх однодумців. Галицьке українське громадянство з огляду на ініціяторів мусить з резервою відностися до цілого свята, бо воно не хоче й не може давати моральної санкції тій політичній лінії, яку репрезентує гурт біля Петлюри. Жаль се писати, але треба написати, бо не лише в політиці, але й у приватнім життю істнує засада: „скажи, з ким ти приятелюй, а я скажу тобі, хто ти є!" Доки Петлюра сидить на ласці Польщі, даючи себе живати для її ріжних імперіялістичних авантур, доки його міністрами є люди політичного покрою Андрія Лівицького, й доки придніпрянське громадянство остро не відмежує себе від Петлюрівщини, — доти галицький Українець не може бути активним співучасником всеукраїнської політики.

Галицьке громадянство розуміє вагу універсалу Центральної Ради в історії Соборної України й готове з щирого серця відзвяткувати роковини його появи, але таке свято мусять уладжувати чисті руки й чисті серця. Якщо найдеться якась неполітична організація у Відні, нічим не звязана з тарнівським центром і його політикою, і захоче в урочистий спосіб відзначити той день, то галицькі Українці сповнять свій національний обовязок і в такім торжестві возьмуть активну участь.

МІТИНГИ ВІД ДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

ПІТСБУРГ, ПА. Бо. св. Івана Хрестителя, від. 96, повідомляє, що мітинг відбудеться о 2. годині пополудни в неділю, 25. лютого в церковній гали під ч. 107—7-ма І-Канов ул. На порядку нарад важні справи до полагодженє. Будесь приймати нових членів до У. Н. Союза без вступного лише ще сей місяць. Неприйшовший член заплатить кару 25 цнт., а уридник 50 ц. — П. Павелко, предс.; С. Войтович секр.

ПОЗІР УКРАЇНЦІ СИРАКЮЗ, ОБОРН І ОКОЛИЦІ!

В четвер, дня 22-го с. м. (свято в день Вашингтона) буде концерт Українського Національного Хору в Оборні, Н. Й., а в неділю, дня 25-ого с. м. в Сиракюз, Н. Й.

Українці обох сих міст і околиці ладяться достойно прийняти наших соловіїв зад Дніпра і тому просимо всіх до як найгромадняшої участи в концертах.

Се перша гостина У. Н. Хору по проводом Ол. Кошиця в наших містах, а може і послідня. Длятого ніхто з Українців з сих обох міста та околиці не повинен відмовити собі тої приємности, аби бути раз або два рази (в Оборні і в Сиракюз) на славнім концерті наших перелетних співаків з Києва. Памятайте, що може тільки раз в житю почуєте сей прекудний концерт рідної пісні з рідних уст і степів.

Просимо наших земляків заохотити братів угорських Русинів і чужинців, як Словаків, Чехів, Білорусинів, Москалів, Литовців, Жидів і других, а також Американців, щоби прийшли на український концерт і почули українську пісню та пізнали трохи українську культуру.

Подбаймо, аби наші Братця і Сестри з У. Н. Хору запамятали і мило споминали гостину в північному нюйоркському стейті.

Комітет Приняття
У. Н. Хору.

ЧИ ВИ ЗНАЄТЕ ЩО

Що група молодих українських літератів еміґрантів почала видавати Ілюстрований місячник „Проміж" Сей місячник є посвячений виключно інтересам еміґрантів. Чи Ви знаєте, що коли купите Вісник Українці еміґранти, Ви кратите найбільший 100% чисті українські інтереси?

ВІД ГОЛОВИ „ОБЄДНАННЯ",

Щоби положити конець шкідливій, партійній боротьбі, яка поділила була наш національний табор на ворожі гуртки; щоби сцінити усю нашу еміґрацію в оден сильний фронт; щоб розбудити сильний патріотизм помж Українцями в Америці і дати належну поміч свому народови в його боротьбі за волю — повстало Обєднанне.

Контрес делеґатів усіх національних орґанізацій визначив новій інституції всну дорогу, а саме, що уся народня робота має вестись під всеукраїнським прапором. Як сама назва показує, Обєднанне має за свою завдачу злучити усі національні сили, без огляду на партійну або релігійну приналежність.

Ця директива є міродатною для уряду Обєднання це тільки тому, що запала законна ухвала, але й тому, що під жерлишною пору усякі спори являються прямим злочином проти усім національні вітчини.

Конгрес заявив свою льояльність супроти Правительства Петрушевича не тільки тому, що воно є законно вибраним урядом нашої тіснійшої батьківщини, Галичини, але й тому що воно є одинокою владою українською. Це Правительство заявило нераз і не два, що воно ніяк не зрікається права до злуки галицьких земель із Соборною Україною, але що вважає яко перший етап до тої цілі визволенне Галичини.

Молода орґанізація розпочала вже свої перші кроки. Усіх сторін приходять до Обєднання листи, загріваючі до праці та заохочуючі до витривалости. Приходять жертви, приходять вісти, що загал народу одобряє нову роботу і сподівається як найлучших вислідів.

Але, мабуть на це, щоб ми не чулись занадто певні і щасливі з дотеперішних досягів; доходять до нас чутки, що наша початкова робота уже найшла собі ворогів.

Розуміється, ми знали заздалегідь, що ґрупа безнаціональних авантурників не стріне прихильно нашої роботи, тому що вона противиться основно самій їх ідеольоґії, яка нераз найбільше природну звязь помж людьми, цебто народністю.

Але дуже дивує нас, що це такі Гуртки, які признаються до українського націоналізму, а всежтаки чомусь невдоволені з Обєднання.

Ми дорожимо кождим чоловіком, який є і хоче бути Українцем. Ми раді би, щоби оден національний фронт був не тільки на папері, але і в дійсности. Ми хочемо створити справдішну національну силу з усеї нашої еміґрації.

Приходять на думку слова Христа: — Коли я винен, скажи у чім, а коли ні, чого мене беш?!

Отак і я відзиваюся нині до цілого нашого громадянства і сердечно прошу: Українські патріоти і патріотки! Не дайте споневіряти розпорядної ідеї! Наша Вітчина жадає від нас самовідречення усіх наших особистих поглядів. Не пора висувати наперед свої партійні думки! Одна тільки у нас ціль тепер, а це своя власна держава, а першим кроком до цього свобідна Галичина!

Коли у Вас є якнебудь сумніви, або думки, якби поправити нашу роботу, напишіть до нас! Не ховайте свого невдоволення на дні своїх сердець, але скажіть отверто нам, що вам не подобається, та які Ваші закиди.

Будьте певні, що у нас є добра воля послужити народній справі, і що ми числимось зі ширим голосом кождого нашого громадянина.

Усю-ж суспільність просимо не прикладати ніякої ваги до покутних наклепів і пошептів, бо це буде виразна проява кирпи.

Обєднанщ дає спромогу усім стикатися прямо з урядом і піддавати свої проєкти й уваги. Хто-ж не хоче з цього користати, а поширює недовіре до Обєднання, то очевидно не має ніякої доброї цілі, а тільки пошкодити самій народній справі. З такими людьми нема способу зійтися разом ніяк!

о. Лев Левицький.

УКРАЇНСЬКА ПРИВАТНА ГІМНАЗІЯ В ЯВОРОВІ

Все таки, скаже дехто, в Яворові прив. українська гімназія! Все таки її удержати вимагає тій ніякої напруги сил, неаби ніякої національної свідомости! Признати треба: утримання приватної гімназії в теперішних обставинах при стілім упадку валюти вимагає дійсно неабиякого сприту і неабиякої сили. І ярмо, що Виділ ви й так удалось досі не запростити так дорогої нам справи „Рідної Школи", справи здобуваної цілими десятками літ і цілими рядами поколінь, якщо власне яворівська гімназія, повна, всімклясова гімназія. Що притім фонди гімназії оперті головно на учениках українських, що досить невистарчаючою річчю, то всетаки, чи є нині яка дорога до здобутя потрібних фондів?

А всетаки гімназія числить над 200 учеників, одинайцять учительських сил, розпоряджає власним двоповерховим будинком і т. п. Культурної місії і зможе ніколи, ніхто заперечити цьому заведенню. Воно поставлене під педаґоґічним оглядом незвичайно високо (директором п. Богдан Стаднчий), що й признає й пр. Куратория, яка дня 24. падолист 1922 р. ч. 15183/ДІ/22 Розп. Мін. В. і Пр.) признала на біжучий шкільний рік клясам 1—6 ґімназії „право прилюдности".

При більшій жертвенности загалу, при більшім заінтересованню справами рідного шкільництва справа яворівської гімназії стояла би ще краще, ще певніше.

ЧИТАЛЬНЯ В НОВІЙ КОЛЬОНІЇ В КАНАДІ

Пан Кость Щерба з Гриндрад. Б. К., повідомляє нас: Все таки її удержати вимагає тій новозаснованій українській кольонії заснована 9 січня 1923. Читальню ім. Т. Шевченка. Хотяй в тій новій кольонії люди зібрані з ріжних провінцій Канади і з ріжних місць кождої провінції, то вони творять там одну велику українську родину. Всі поселені греко-католики, всякі непорозуміння або сварки там місця не мають.

До читальні вписалось 57 членів, які зложили $27.50.

До виділу вибрані:

Йосиф Борис, як голова; Йосиф Шеховський, заст. голови; Михайло Гаврищ, касієр. Стефан Чубатий заст. касієра. Петро Щерба, писар; пані Палагія Шиманська, заст. писаря; Іван Чубатий, бібліотекар, Ковтонюрі; Петро Ільницький, Дм. Баран.

СЕГОДНЯ ВЕЧЕРОМ

Напишіть до нас письмо, а ми пришлемо Вам пробну лекцію і подробиці про те як ми ручимо заочно навчати Вас читати, писати і говорити по англійськи. Живучи в Америці Ви повинні знати англійську мову без лишнього перед Вами усі двері заперті. Після нашої системи ви навчаєтеся її в протягу трьох місяців через почту. Пишіть письмо сейчас сегодня і пришліть десять центів грішми або марками на покриє видатків, можна і канадійськими.

First American Preparatory School,
Dept. 46—525 West 47th Street,
New York City, U. S. A.

„ВЕРХОВИНА"
гольмо нове з звукомислителем
Фортепяно
Уладжує і видає МИХ. ЗАЗУЛЯК.
ЦІНА 50 ЦЕНТІВ.
Замовлення слати на адресу:
"SVOBODA",
82 Grand Street, Jersey City, N. J.

ЯК „БУДУВАЛИ" УКРАТНУ В МОЄМУ РІДНОМУ СЕЛІ

ТЕРПИЛІВЦІ В ЗБАРАЦЬКОМУ ПОВІТІ, В ГАЛИЧИНІ

Після вісімнайцяти літ перебування в Америці відвідав я в вересні 1922 р. моє рідне село Терпилівку, куди вибрався, щоби побачитися хоч ще раз з моїми старенькими родичами та з рідною. Приїхав в пору, як мій рідний край уже три роки в „пилюдських неволі" і ніяк не може визволитись з обіймів „кохаючого брата". Куди глянув, поли сум; всі тільки головами хитають, тай вздихають за ними кількома місяцями світлішої доби, кою то вдалося їхнім нам жити на своїй землі своїм життєм у своїй власній державі. В закутині, де лежить моє рідне село, не було важнійших подій в часі всесвітної війни. За те самоонзаченя проголошення його у Львові нашій конституанті 18. до 19. жовтня 1918 р. не минуло безслідно. Якже мої односельчани „будували" українську державу. Вибрався я за інформацією до нашого пароха, о. В. Гесимовича і ось-тут подаю надальки зміг спамятати його оповідання:

Коли ми вичитали в „Ділі", що у Львові ладяться до нашої конституанти, ми кожного дня вижидали почти нетерпеливо. Почта ходила собі „военному" і до нас „Діло" постановами конституанти 3, і 19. жовтня 1918 р. дійшло 22-го жовтня.

Що буде далі? Таке питанє було на устах кожного стрічного в селі, а дворі розсмало по селі, почти нема, газет нема. Аж в суботу, 26-го жовтня, прийшов до мене післанець від д. Красноперо зі Скорик, що завтра (се є 27-го жовтня) полудни приїде до нас, щоб дати звіт з львівських подій, щоби людий скликати на віче. Я дав звістку на село. В неділю около 3-тої години з полудня, вповнилася наша школа народом по береги. Війшли господарі й господині, хлопці й дівчата. Перемовляла молодь. Делегат Красноперо, в гарній промові, звсував хід львівських дебат і відчитав звістку резолюції та завізвав, щоби народ чимскорше обібрав собі тимчасову „Селянську Раду" і голову цеї Ради, та щоби голова перейняв негайно управління від бувшого австрійського війта! Пізно вечером наїхав, в бадьорім настрою, розійшов домів. Люди, чуючись свідомими панами на своїй землі, ходили сюдибно гуртками, радилися, обговорювали справу і остаточно визначили день 1-го листопада на вибори „Селянської Ради". Що там діялось в горі, ми нічого не знали, бо газет не було. Всякий гадав собі, що зміна буде хиба така, що ми станемо панами ситуації, але все під опікою нашого „тата". Появився цісарський „славний", остатний „міністерст до дорогих народів", якого ми ніяк не були зволоволені, бо про нас ані слівцем, а нашим „любим" сусідам зіставив фірточку і до Східної Галичини. В четвер, вечером, тямлю, прийшло до мене трох „сільських політиків" Микола Флінта, Іван Співак і Микола Грім і ми в чвірку обговорювали програму завтрішнього віча, на якому мали вибрати „Селянську Раду" і його голову. На голову війта назначили ми Івана Гелету. Мої гості взяли мене просити, щоби на це народне свято склати яку пригадну пісню і деклямацію. Я кажу, що я не поет, що впрочім на вічу можуть співати наші народні гимни: „Ще не вмерла", „Не пора", „Ми Гайдамаки" і т. и. Та ми й не будемо співати, але нехайби щось нового, хоч пару стрічок доробити на цю нуту що співається „Не пора". Я на це відповіли ні це ні то. Пішли мої гості мабуть о 9. годині від мене, а я зачав пробувати вволити їх волі і так якось зліпив пару нових стрічок, якими продовжив Франковий гимн „Не пора".

5. А пора ни настала уже
По завзятій, важкій боротьбі
Україна воскресла, вже встала, живе,
Честь і волю добула собі.

6. Ми складаємо клятву святу
На усе найдорожче всім нам
Боронить по різну землицю свою
Доступу не давать ворогам.

7. Бо на земельки нам сам свята
Від Кавказу аж геть поза Сян
Поміж де українська мова луна
Український нарід там свій пан.

8. Ми не ласі на других добра
Тай свойого теж не віддамо
Грудь при грудя на сторожі стануть
За Україну й життя ми дамо!

За цим також само пішло мені написане принагідної деклямації. Ось вона:—

Від галицької, буковинської і угорської України привіт Мамі Україні.

„Бабусе!" — доні з яскру нетають
Уже кінчаться дні жури Твоєї.
Вже тельаборки Тебе принагнуть
Вже не покинуть мамонки своєї.

Чули „Бабусе"?—Чую, внуки, чую,
Якож я рада, що цього діждала.
Чи не даремне велізд брать збрую
Тай на бій лютий нас благословляла?

І в сімї радість. Хату прибирають,
Столи виносять, стелять обрусами,
Стіни цвітками та зіллям вінчають
Образи ікона мають рушниками.

Бо в сімї свято, не яке будь свято
Доні нетають з тяжкої неволі
Бо аж тепер з них ажаки путь знято
І тепер будуть свобідні—на волі.

Як то змінеться на Вас, мамо, світ—
Ще свого мама недавно не знала.
З далінних путь більш чим десять літ
Тратить дужа була!... бо сама півдня

Мама хоч другий рік уже свобідна
Хоч вже по троки та доля приходить
Все ще надальше „Головонько бідна"
Чому вас, доні, ще невмки любить?

Ах мамо, радо у кожну хвилинку
Щож, коли, мамо, ми ще в чужині
[сдуть?
Гонять, пруть нами, не дають
[спочинку
Мавять нас, радять бути з нами
[в дружбі.

А вони дужчі, ми під-багами
Хоч як це гірко на чужих робити,
Бавати сили чужими-ділами
Та для чужих справ вмирати і жити"

Стало ся чудо, переможці вгнулись
Ні і на них вже прийшла перемога,
У світі клич нові почулись
Усім свобідно жить даєсь спромога!

Від тепер не буде вже в народу пана
Зайва, жадних границь також не буде!
Всякому дасться належна пошана!
Всяк сам ладнати свої діла буде!

Бо нас окови мамо поспадали
І простягаємо почнуть кости
Аж зміркуєм, що все поладили
Тоді до Тебе, мамо, прийдем в гості

І зажиємо всі разом—сімєю
Вже з Тобою злучимось на віки.
І в рідне моє вольною землею
Потекуть вільні українські ріки".

Заки я ще це все переписував, вже була північ. Нічого не передчуваючи, поклався спати. Та ледва перший сон зміг мене, чую, хтось сіпає мене в постелі за руку. Буджуся, на постелі ліхтарня світиться, а надімною стоїть мій вчерашний гість Микола Флінта.

Що таке? — питаю. — Отче, я прийшов попращатися з вами тай напросити вас, поблагословить нас. Перед годиною прийшов кінний післанець, скликав хлопців і велів сформуватися тай іти до Нового Села і всюди, де постерунки жандармерії і розоружувати жандармів тай всі уряди перебирати в свої руки, бо на нинішну ніч всюди пішов приказ від наших старших зробити революцію і оголосити владу Західної Української Республики. Тут, в війта Олекси Паляниці ночував і до Нового Села, Скорик, а відтак всі маємо зібратись в Збаражі тай іти гуртом до Тернополя. Наче грім з ясного неба вдарила мене ця благодатна звістка. А нехайже вас Господь благословить, — сказав я тільки — ідіть на святе діло, та щоб вам нова пісня, якої вечером у мене просили. І дав йому папірчик з ново зліпленю. — Благословіть отче! — ще раз сказав. Я його поблагословив. Микола попращався і бальоро пішов до свойого обозвяку.

Хлопці кріси мали, з війни, доста зберіглося в селі. Мене вже сон не брався. Полежав ще трохи, встаю. Незабаром приїхала за мною підвода з прилученого села Климковець, щоб їхати, сповідати хорого. Приїхав до Климковець. Там те саме. На дорозі здибаю патрулю уоружених наших хлопців. — Здорові були хлопці! Кличу до них — звідкіля. Ми з двора, розоружили пана, йдемо на постерунок до Пеньковець.

Після полудня вже приходили чутки, що в околиці всі постерунки розоружені і влада в урядах перейнята в наші руки. Зі Збаража прийшло кількох наших хлопців з крісами і амуніцією, та з приказами, як в селі держати варту. Микола Флінта вернув. Дістав уряд „четаря" і мав нагляд над тромтесами, а то в Терпилівці, Клебаніці і Яцівцях. Появився в селі на кони, вдятнений в московську шинелю, козацьку шапку з червоним верхом, на плечі кріс, а при боці — пригадайсь, що таке? Урядична австрійська шпада! — А це звідкіля? — питаю. А це мені дали після цього, як розоружили в Збаражі австрійського старосту Куліковського. — А хтож там в Збаражі переймив повітове начальство? — питаю. Покищо владу передано комісареви старостви Українцеви, що називався Якимів, а 6-го листопада буде велике повітове віче, на якому виберуть повітового комісаря. На наше село призначено комендантом Павла Паляницю, війтового сина, бо він був за Австрії в війску фельдфеблем. Має зараз скликати всіх хлопців зі села до школи, роздасть їм кріси й патрони, обучить муштри тай заведе в селі постійну варту. Поздоровив мене козацьким: Гарваз! — тай поїхав до Клебаніївки. Іду до школи. Там рух, метушня. Хлопців повна школа. Перед школою вже двох коньмі варті з крісами. А в середині Павло Паляниця викликує по одному, дає йому кріс тай пять набоїв сіпле в шапку. Другий, вже не тямлю хто, сповняє уряд „кошового писаря" і реєструє добровольців. Уоружене військо з комендантом йдуть до громадського уряду, де має бути вартівня, а до школи починає сходитися народ. Виєдова стає так повно, що годі перетиснутися. Це промова за промовою. Вибирають громадським комісарем Івана Гелету. Кількох хлопців побігли до старого війта Олекси Паляниці, приносять печатку. Комісар Гелета видає тимчасові розпорядки. Народ вічує далі. Над вечером зявляються Микола Флінта, здає звіт, що і як було в Збаражі. Розповідає, що там зібрався чималий гурток хлопців з околичних сіл, і уоружені в військовому ладі пішли до Тернополя з піснею нашою: „А пора ця настала уже" на устах. Відтак виходить проєкт зробити збідрку на перші потреби революції. Народ скидає, що хто може, викидамо гроші з шапки на стіл, числимо. Збірка, як на наші часи, гарно вдалася, є понад 1600 корон. Дехто йде вечерять, инші приходять, то знов тамті вертають. Та пізну годину ніхто не оглядається. Хтось поглядів на годинник: вже по півночи. Микола Флінта зі своєю шпадою при боці вискакує на стілець і деклямує: „Бабусе"! і т. д. Народ ще дуже підбадьорується. У всякого на лици малюється радість. Молодь розпалена співає народні гимни чергуючися. Старі по куках плачуть з радощів, що дождалися свободи. Хтось завзиває, щоби вже йти спати. Інші кричать: Ні, радьмо цілу ніч! Цеж перша ніч свободи! Переважає перша гадка. Народ, розходиться. В суботу якось перед полуднем їду до школи, там вже повно. І молодь і старі і комісар Гелета. Вже є перші інструкції від комісаря Якимівна зі Збаража. Після полудня мав я похорон зараз біля школи. Пішов до дому збиратися на похорон. Вертаю. В школі далі йде віче без перерви. Відтак ввесь гурт іде на похорон. Навіть цю сумну нагоду використовують до всенародної радісної маніфестації. „Всі йдем на похорон, годиться відпровадити на місце вічного спочинку першу нашу горожанку, що леже своїм трупом в свобідній тій землі. Після похорону вічуємо знову у пізну ніч. І таке вічування йде три дні. Поволеньки входимо в норму звичайного життя. Шестого падолиста вибрано в Збаражі повітовим комісарем пок. Мирона Вітошинського. Около 20-го прийшов приказ мобілізації. У ряд опинився в Тернополи. Станули боєві лінії під Львовом. У Львові противник, довкруги наш. Іде місяць за місяцем. Ми раз-у-раз, в своїй закутині, ждемо на вістки, коли то наші займуть Львів! Ждемо, ждемо, тай не діждалися. Ось який був початок нашої недовгої свободи в нашій Терпилів.

На тім закінчив мій інформатор своє оповіданнє.

Терпилівка, 1. грудня, 1922.

Павло Штогрин.

ЦІНА

ВИРОБУ І ЦІНА ОБСЛУГИ Є НА ДРУГОМУ МІСЦІ В БОРДЕНА МОЛОЦІ РІД А

ЯКІСТЬ, ЧИСТІСТЬ І ПОЖИВНІСТЬ СУТЬ ПЕРШІ.

БЕРІТЬ ВАШЕ МАСЛО І ЯЙЦЯ З ВОЗА БОРДЕНА

BORDEN'S Farm Products Co. Inc. Franklin 1423

MURAD

ЯКБИ ми могли сказати Вам про доброту МЮРЕДІВ так як ми їх робимо, то Ви з певностю купили-б МЮРЕДИ сьогодня.

МЮРЕДИ зроблені із 100% чистого турецького тютюну, що є найславнійшим і найдорожшим тютюном на цигаретки у світі.

Це правда, що інші цигаретки коштують меньше, але КУРІТЬ МЮРЕД, А ПОБАЧИТЕ ЧОМУ.

СУДІТЬ САМІ!

ПОРІВНЯЙТЕ МЮРЕД З ЯКОЮНЕБУДЬ ІНШОЮ ЦИГАРЕТКОЮ У СВІТІ.

Витворці найлучшого сорта турецьких та египетських цигарет у світі

S. Anargyros

BOXES OF 10 OF 20

THE TURKISH CIGARETTE

„НАРОДНИЙ ДІМ" В ЯВОРОВІ

На самому ринку Яворова стоїть каменяця „Народний Дім", де поміщається велика саля на вистави і де має своє приміщення кооператива. Кооператива розвивається дуже гарно, прямо „на очах", хоч як малі вклади громадянства, хоч як дуже мусить ця кооператива „гонити" позиченим приватним капіталом. В повіті заснувано кільканайцять філій тої кооперативи, причім львину частину праці довершив п. Антін Щирба.

DR. M. SMITH
16 EAST 7th STREET, NEW YORK
Tel. Orchard 6072
коло Церкви св. Юрія
Говорить по українськи
Лікує чоловіків і дітий, жінок і дітий
Найновійші електричні апарати

ВЯЧЕСЛАВ БУДЗИНОВСЬКИЙ.

ПЛАСТУН.

Оповідання з життя запорожських збігців.

(13)

— Голимо! — дівчина зачала наново. — Я може сказала більше, ніж я хотіла сказати. Кажуть, що жінки непостійні. Раз кажуть так, по хвили знов инакше. Я ліпш хотіла сказати вам, що я і ви може не повинні про себе думати так, як повинні чуж і жінка.

— Вже не думаю. Про вас вже ніколи не буду так думати, — тедви вистогнав. — Не буду. Вже ні про вас, ні про иншу не буду думати так.

— Голимо, любий Криме. Не вкладайте в мої слова більше, ніж я вкладаю. Таке подружже було би не розумне, може й не природнє.

— Так, так! Неприродне... проти природи. Я сам говорив се отаманови, але він хотів бути ліпшезнайком і наробив біди.

— Голимо! Глянь на мене приязнійшим поглядом. Покажіть, що я вам не осоружна.

— Ви, осоружна мені?! Приязно тягнути на вас?.. Горе мені!

Хвилю мовчав. Взяв її за руку і лагідно притягнув, приневолив назад сісти біля себе.

— Ганно! Отаман, твій батько помилявся, — сказав, стиснувши її руку.

Пустив руку і якоя вхопився за горло. По його лици покотилися сльози.

— Голимо! — крикнула дівчина. — Лише не так! Говоріть до мене, усміхніться. Скажіть одно прихильне слівце, на доказ, що простите мені.

— Отаман помилявся! — крикнув і розсміявся на голос.

Ганні лячно було слухати сей сміх викривленого від болю лиця.

— То він помилявся. Я сам чіколи не був такий зарозумілий, щоби мати надію на любов молодої, гарної, в місті вихованої дівчини. Був би ліпше зробив утверджуючи мене в тій давній моїй думці. І ви були би ліпше зробили, як би були для мене менше ввічливі...

— То простіть мені, як я і завинила.

— Ви не завинили. Тільки сей ваш мягкий, любий голос. І той спосіб висказувати свої думки, до якого в степах і в лісі не привик. Я вірив людям, котрі вмовляли в мене, що я найліпший пластун, що ніколи не підуфальшивою тропою. Тепер показалося, що й вони помилялися та що я зависко про себе думав. Тепер я йшов фальшивою тропою... Цілком фальшивою і зайшов над пропасть... Але я переможу себе. Знов піду в ліси, в степи. Піду моїми давними стежками.

— І забудете.

— Забути не забуду. Коротка, але ясна хвиля в моїм житті все буде пригадуватися.

— Ідіть, Ганно, чи Бобренко буде пригадуватися сумний і кінець.

— Будете пригадувати собі, що мали приятельку. Що ще маєте її. Самі будете дивуватися, що загадали женитися з такою яка могла би бути лиш вашою щирою приятелькою.

— Я говорив се отаманови, але він хотів знати ліпше. Правда, як би я був молодший і гарнійший, як приміром, Бобренко...

— Не говорім про Бобренка, — промовила сконфужена. — Він не для мене.

— Так говорив також ваш батько, коли я йому сказав, що Бобренко був би для вас ліпший, ніж я. Так говорив отаман. Але він помилився раз, може й в тім помилився.

— Батько не помилився.

— То хиба возьмете Мулика? Знаю, що він того приїхав з нами сюди, щоби здобути ваше серце.

Радше смерть, ніж такий Мулик! Я всьо зроблю, що батько хоче. Але як би мене силував вийти за Мулика, то зроблю собі смерть!

Чодо Голими вже цілком випродилося.

— Спасибіг тобі, дівчино, спасибіг за се. Я помирюся з моєю судьбою, бо бачу, що то булоби неприродне. Але я до смерти не зазнав би хвилини спокою, як би ти вийшла за Мулика, бо я знаю ту людину. Не заздрість говорить з мене, бо як би та полюбила чеського козака, приміром Бобренка...

— Ви все мені з сим Бобренком! — перебила. — Що він має спільного з приязнию між мною і вами? Ось ліпше скажіть мені, що ви зробите з собою і з вами?

— До зими ще далеко... Ще отаман... що помилився.

— Ідіть, Ганно, чи Бобренко ще жде на нас, — сказав до неї Горбей. — Вертаємо домів.

Ганна побігла і щезла в прибережних кущах.

— Ну? — Горбей спитав Голиму. — Чи ти скористав з нагоди? Поговорив з дівчиною на розум?

— Поговорив. І вона поговорила на розум... на розум. І я і Ганна розуміємо себе.

— Дуже добре!... Чи було се для неї несподіванкою?

— Міркую, що було... І то дуже великою.

— Знаменито! Несподіванки в любови, то значе заслідки у війні. — Не крутила, не відповідала двозначно, нерішучо, як то у звичат буває? Хоч любить, дає гарбузa; як не дає, то бодай показує.

— Не крутила і не говорила двозначно. Говорила ясно, щиро і розумно. Дуже розумно.

— Я тобі казав, не журися, бо то розумна дівка. За розумом йде й серце... Отже вона вже згодилася бути твоєю жінкою?

Тепер Голима вже не знав, що говорити. Брехати не хотів, а правду сказати боявся.

— Чогож мовчиш? Може вона вважилася...

— Я ще не говорив з нею так... Не питав, коли вінчанє... Ще не могла дати мені гарбуза.

— Та гадаєш, що моя-донька кинеся тобі на шию, ще заки їй ясно і недвозначно скажеш: „ходім до попа, нехай нас звінчає!"? Ти, батьку, застрах в полювині дороги, не докінчив сего, що розпочав.

— Бо запізно зачав говорити, отже ви заскоро надійшли і перебили нашу розмову.

— Ще нині вечером поговорю з нею...

— Не робіть сего. Полишіть се мені і Ганні. Я вже зачав, я буду кінчати.

— Але мусиш приречи мені, що при першій нагоді ясно і недвозначно спитаєш її, чи хоче стати твоєю жінкою.

— Спитаю. Спитаю, хоч би мала мені в лице розсміятися... Чи ви, отамане, не помиляєтеся, гадаючи, що вона згодиться?

— Дурний ти... ходім!

Коли вернули на свій остров, вартовий, що стояв при човнах сказав, що в хаті отамана дожидає його Аслан-мурза. Горбей зараз пішов до хати і взяв з собою Голиму. В хаті справді був Аслан.

— Я жушу покинути Крим, сказав мурза, — поїду з вами на Дунай. Там покажеся, що мені далі робити. Добре було би як би й ви як найскорше вибралися з відси. Тут вам вже нічого сидіти. Але насамперед поможіть мені зробити Москалям шкоду. Я виникав великий запас московського военного матеріялу. Пятнацять людий вистане, щоби дещо взяти, решту затопити і спалити. Хотіли би я також дістати в мої руки тутаумарета. Він вас зрадив, мене зрадив, і свій народ зрадив. Але тепер тяжко буде зробити се. Пізнійше нашлю на него моїх людий.

— Я також гадаю, що нам треба як найскорше вибратися звідси. Хоч би й нині. Але як є нагода ще на пращанє дошкодити москалеви, то я радо поможу вам і пару днів задержуся. Де той московський запас?

— Недалеко. Таки в Великім Лузі, на його північнім кінці. Але, що треба обережно, то дорога човнами туди, само діло і поворот заберуть які три добі. Як дуже пощастить, то справимося за які дві добі.

— Вгода!

(Дальше буде).

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА"!

ВЕСНА І СВЯТА

обближаються. Ваші рідні в краю, ожидають Вашої допомочи.

Яка Ваша відповідь?

Шліть помічі завчасу.

ПЕРЕСИЛАЄМО В ДОЛЯРАХ І ВИПЛАЧУЄМО В МІСЦІ ЗАМЕШКАННЯ

Доляри висилаємо почтою і телеграфічно за низьку оплату.

А головно в Джерзи Сити. Це світ, в якому чисельність укр. громади дуже велика, а мимо цего тяжко ні здобутися на який небудь крок. — А за молодь так і зовсім мовчи.

І що за причина?

Чи може молодь за високо підлеглася „уровненю своїх батьків; уважає себе знадто високо образованою — і по цій простій причині не хоче працювати з батьками, які є може знадто консервативні, або реторгадні?

Чи може хлопці уважають себе „Американками" і їм не лицює з „гиґ-горнами" одною стежкою ходити?

А панночки знов — чи може занадто еманциповані — і тому не можуть гуртуватись з „селянками"?

Чому-ж ця відрубність?

Чи може думають вони, що делікатна, „панська" рука не може стиснутись чисто-сердечно з рукою „робітника", покритою мозолями, й твердою, мов зелізо?

Коли так то я мавби одну відповідь:

Молодь повинна згуртуватись і заснувати власний кружок, чи товариство, чи комітет, або як ще там, де вона спокійно моглаб працювати, даючи волю свойому „я", маючи нагоду до показання свойого знання й спосібностий!

Тому я — звертаюся! сьогодня з закликом до джерзисиської молоді: — Зберімся, — спуймо свое гнізда молоді й зачнім працю чисто культурно-освітню. Ми-ж бо молодь, повна сили й енерґії — серця, котрі горять сильним полумінем бажань і стремлінь! Так не марнуймо їх природніх сил і скарбів! Як що не мила нам ця тяжка брила застою і запофанни наших батьків, так постарайімося й підняти — і дати життя нащадкам!

В першій мірі — молодь з образованим повинна гуртуватись і давати провід менш образованим!

Усі, що мають жажду знання і науки — й праці, повинні гуртуватися!

Політичні погляди або й партійність, не повинні стояти на заваді — бо задача молоді є вища й сильніша як льокальне політиканство, тат ограничений крут партийности.

Поле молоді — не ограничене! Молодь мов це море — широке, і безкраe!

Молодь — це весна, що дає почин всякому життю!

Так усі — без ріжниці — всі повинні громадитись в одно в кружок життя, в кружок молоді!

Моїм бажанням є, щоб усе молодь, що має в душі порини віщання і мистецтво — почала спільну роботу для свойого народу, а цім самим й для — людства.

Наша ціль наука й мистецтво, розвій духових сил і спосібностий.

І певний я, що тоді ми всі спізнаємо, що біла делікатна, „панська" рука, може зовсім певно й спокійно спочити в сильних, мозолистій робучій руці.

Це моє бажання, це моя мета! Тому до діла!

Не думайте, що хочу розбивати істнуючі вже товариства, або відбирати комусь вдоб або й славу!

Не думаю закладати нової партиї! Робимо це, що мій розум каже і чуття...

Длятого теж прошу всіх Товаришів, Товаришок, що уважають мою гадку за можливу до здійснення — оголошувати свої гадки в цій справі в наших часописях, без огляду на їх політичний напрямок, до загального відома під розвагу!

А хто буде шукати ту нерівдивости мойого світогляду — я не вступлю з ним до полемики — бо кождому вільно мати — свій погляд і свої сваді!

Прошу усі часописі укр. — поширити ці мої гадки, а прикрашення цих кілька слів.

Петро Ковальчик,
Джерзи Сити, 16 лютого, 1923.

ДО УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ В ДЖЕРЗИ СИТІ.

Америка — це не звичайний собі світ; не зараз в йому розберешся, як слід; не завважаєш так скоро культури, або не-культури — бо на перший мент все тобі здається — штучним!

І хоча ще богато річий я не пізнав за короткий час мойого побуту в Америці, все-ж таки є деякі моменти, що прийшлось мені їх завважити й звернути на їх свою увагу.

Між іншими — найяскріше відбивається відсутність укр. молоді при яких небудь орґанізациях.

А головно в Джерзи Сити. Це світ, в якому чисельність укр. громади дуже велика, а мимо цего тяжко ні здобутися на який небудь крок. — А за молодь так і зовсім мовчи.

І що за причина?

Чи може молодь за високо підлеглася „уровненю своїх батьків; уважає себе знадто високо образованою — і по цій простій причині не хоче працювати з батьками, які є може занадто консервативні, або реторгадні?

Чи може хлопці уважають себе „Американками" і їм не лицює з „гиґ-горнами" одною стежкою ходити?

А панночки знов — чи може занадто еманциповані — і тому не можуть гуртуватись з „селянками"?

Чому-ж ця відрубність?

Чи може думають вони, що делікатна, „панська" рука не може стиснутись чисто-сердечно з рукою „робітника", покритою мозолями, й твердою, мов зелізо?

Коли так то я мавби одну відповідь:

Молодь повинна згуртуватись і заснувати власний кружок, чи товариство, чи комітет, або як ще там, де вона спокійно моглаб працювати, даючи волю свойому „я", маючи нагоду до показання свойого знання й спосібностий!

Тому я — звертаюся! сьогодня з закликом до джерзисиської молоді: — Зберімся, — спуймо свое гнізда молоді й зачнім працю чисто культурно-освітню. Ми-ж бо молодь, повна сили й енерґії — серця, котрі горять сильним полумінем бажань і стремлінь! Так не марнуймо їх природніх сил і скарбів! Як що не мила нам ця тяжка брила застою і запофанни наших батьків, так постарайімося й підняти — і дати життя нащадкам!

В першій мірі — молодь з образованим повинна гуртуватись і давати провід менш образованим!

Усі, що мають жажду знання і науки — й праці, повинні гуртуватися!

Політичні погляди або й партійність, не повинні стояти на заваді — бо задача молоді є вища й сильніша як льокальне політиканство, тат ограничений крут партийности.

Поле молоді — не ограничене! Молодь мов це море — широке, і безкраe!

Молодь — це весна, що дає почин всякому життю!

Так усі — без ріжниці — всі повинні громадитись в одно в кружок життя, в кружок молоді!

Моїм бажанням є, щоб усе молодь, що має в душі порини віщання і мистецтво — почала спільну роботу для свойого народу, а цім самим й для — людства.

Наша ціль наука й мистецтво, розвій духових сил і спосібностий.

І певний я, що тоді ми всі спізнаємо, що біла делікатна, „панська" рука, може зовсім певно й спокійно спочити в сильних, мозолистій робучій руці.

Це моє бажання, це моя мета! Тому до діла!

Не думайте, що хочу розбивати істнуючі вже товариства, або відбирати комусь вдоб або й славу!

Не думаю закладати нової партиї! Робимо це, що мій розум каже і чуття...

Длятого теж прошу всіх Товаришів, Товаришок, що уважають мою гадку за можливу до здійснення — оголошувати свої гадки в цій справі в наших часописях, без огляду на їх політичний напрямок, до загального відома під розвагу!

А хто буде шукати ту нерівдивости мойого світогляду — я не вступлю з ним до полемики — бо кождому вільно мати — свій погляд і свої сваді!

Прошу усі часописі укр. — поширити ці мої гадки, а прикрашення цих кілька слів.

Петро Ковальчик,
Джерзи Сити, 16 лютого, 1923.

КІЛЬКО ЗЛОЖИЛИ ПОДИНОКІ ОСОБИ НА ФОНД НЕГАЙНОЇ ДОПОМОГИ РІДНОМУ КРАЄВІ.

(Передпоследний спис).

73) З Наперзи Фолс, Н. Й., збіжку переслав п. Іван Бодар 23.00
Зложили: М. Гунцьо, Ілля Ільків 1. Борис по 5.00; по 1.00: О. М. Продан, І. Ковар, Ф. Гаванк, К. Пушко, Г. Пучак, Д. Кіцаль, І. Гавьаович, Д. Бутинський.

74) З Бремоди, Тексас, збіжку переслав Михайло Музикант 5.00
Зложили по 5.00: Васьль Музика, Яків Атаманчук, Павло Фейн, по 50 цнт.: Васьль Музика, Яків Музика, Стефан Музика, Гаврило Атаманчук.

75) З Джерзи Сити, Н. Дж., від Михайла Косопільского переслав п. М. Турчинський 10.00

76) З Ню Йорк, Н. Й., Лев Посецький 1.00

77) З Шамокін, Па., збіжку переслав п. А. Дзедак 15.00
Зложили: Тов. „Українських Братств 10.00; Сестринство св. Анни 5.00.

78) З Мисвиц, Р. Ай., Юрій Бурка 5.00

79) З Ойлен, Н. Й., збіжку за зборах Тов. „Запорожська Січ", переслав п. Гавр. Підкольний 5.50
80) З Пассаїк, Н. Й., збіжку переслав о. М. Лукашевич 12.25
81) З Алентавн, Па., збіжку переслав п. Й. Рудаєвич 10.00
Зложили: Стефан Дацик по Федорак Лоєк по 5.00.

82) З Джермейн, Н. Й., від Івана Пирлика, переслав п. Я. Петрик 20.00
83) Ню Йорк City, Васиь Кібко 10.00
84) З Елізабет, Н. Дж., збіжку з протестантського піка на 12 Грудня 1922, переслав п. Василь Лечик 435.15
Зложили: Василь Лечик 25; Мирон Кочуський 20.00; ар. А. Піпка 15.00; Роман Соловдай, Іван Павлюк, Іваєс Киценюк, Августа Лутвін, Стефан Чечель і Василь Ходан по 10.00; Стефан Задочинський, Іван Кошелюк, Іван Пелещик, Николай Чапаук, Семен Дзябук, Петро Хабурський, Андрій Полівчук, Мих. Заборський, Стефан Заборський, Петро Нітуза, Мих. Корнас, Павло Стапко, Йосиф Іськів, Василь Кардаш, Андрій Генета, Николай Іваєло, Іван Пошивач, Теодор Поліпка, Іваьо Чечій, Марія Могила, Стефан Лещук, Василь Світич, Кирило Возник, Теодор Лунак, Ілія Красовський, Мих. Сухорський, Кость Качурак, Олекса Нагірний, Юрко Федиш, Мих. Стефура, Николай Маєлад, Данило Стадник, Мих. Огер, Мих. Голубець, Стефан Кацо, Мих. Головчак, Теодор Матвієць, Парпмка Чечель, Іван Кіцаєнка, Мих. Костишин, Семен Чечель, Емиль Мамчак, Юрко Атаманчук, Іваьо Нікоті Йосиф Бурсяник, Онуфрій Тринейко, Мих. Романович і Стефан Могіла по 5.00; по 3.00: Андрій Андрійків, Гриць Пінька, Кость Пшат, Юрко Пиковський; по 2.00: Стефан Сгайк, Іван Сенько, Антін Петрушевич, Анна Пшат, Юрко Феденко, Іван Зелінка, Марія Герф, Николай Гонтарук, Василь Ковальчик, Дмитро Тиньо, Анастазія Чілат, Дм. Фертуна, Мих. Сокира, Андрій Світич, Евгена Лунак, Іваьо Генета (Лучка), Дмитро Якимовка, Дмитро Антоцик, Мих. Гриниляк; по 1.00: Антін Фортуна, Володимир Чечель, Катерина Ковцар, Текля Возник, Марія Шевчук, Анастазія Костишин, Анна Киценюк, Анна Кобра, Марія Іськів, Катерина Горинь, Андрій Лютий, Михайло Ількіт, Михайло Фещук, Гелена Горинь, Ст. Шинка, Володимир Киценюк, Матвій Мандзак, Анна Мікдала, Евдокія Задорожна, по 50 ц.: Марія Ковцар, Йосиф Генета; Гелена Заборська 15 цнт.

85) З Мамчестер Н Г. збіжку переслав п. Василь Сеньо 30.75
Зложили: Йосиф Петрик 4.00;Ник. Заворотний 2.00; по 1.00: Василь Петрів, Теодор Петрик, Петро Гриц, Іваьо Сеньо, Іваьо Ферменій, Михайло Кіт, Йосиф Харко, Василь Кухар, Михайло Сидоряк, Василь Максимець, Петро Кухар, Ренгель Голей, Марія Розанець, Гриць Максимиц, Михайло Тимбір, Іько Стуруа, Михайло Косиньо, Теодор Кіктан, Яким Стебаковий, Василь Цінц, Іван Кубіцин, Іваьо Ковальчук, Федьо Яжіковський, Мих. Дормовкал; по 50 цнт.: Теодор Замідак, Мих. Мінчаньо, Роман Ушпитський 25 цнт.; дрібні дати 3.50.

86) З Детройт, Мич., від 17-ої Сотні Січової Орґанізациї, переслав п. Григорий Мланчак 31.00
87) З Темз, В. Ва., від 26-го відділу М. Н. Союза, переслав п. Іван Сабодельюк 21.36
88) З Алтуна, Па., від Братства Непорок. Зачатя, від 145 переслань п. Ф. Сенький 5.00
89) З Комдена, Н. Дж., від св. Ер. ся, Арх. Михайла, від 52 Провидіння, переслав п. Ошуфрій Лавор 23.00
Зложили: Ошуфрій Лавор 3.00; по 2.00: Петро Підскан, Стеф. Хадай, Дмитро Запоєський, Мих. Запоєський; по 1.50: Стеф. Волошин, Володимир Вітик, Іваьо Семик, Іько Іванч, Петро Заповський, Ник. Лапшак, Дмитро Журавинський, Ілія Мальок.

90) З Брукмін, Н. Й., від Андрія Гренка, переслав п. Я. Кирчів 10.00
91) З Зефрина, О., Тов. Укр. Робітників, від 11 колядн переслано через п. М. Карпучка.
Зложили: Василь Корда 5.00; Михайло Кардаш, Василь Ілько Красій 2.50; по 2.00: Евстахій Білоцький, Стефан Сагорко; по 1.50: Василь Ілько, Василь Ковальчик, Іько Ковальчик, Левицький, Петро Мазар, Стефан Лупишин; по 1.00: Марія Сагорко, Николай Данко, Іько Ковальчик, Николай Ілько, Іько Ковальчик, Іван Сагорко; Ілько Калапиш 50 цнт.

92) З Вилтон, Н. Д., Михайло Свинух 5.00
93) З Честер, Па., від Українських Шкільних, переслав п. Н. Рубин 6.00
94) З Лейкстер, Н. Г., на попередню огголошену квоту зложили: Йосиф Вальчишин 5.00; Стефан Кіт, Іван Ковальчик, Костешський 4.00; по 2.00: Василь Ковальчик, Ілько Ґембарський, Василь Ілько, Іваьо Ґембарський, Василь Уділч, Семен Хоїт, Стефан Олійка, Теодор Кінь, Роман Вайда, Семьюн Ількіко, Гавриїло Плікако, по 1.00: Николай Максимик, Михайло Максимик, Семко Максимик, Кость Кулеш, Тимко Гринько, Анастазія Гринько, Николай Кіцо, Анастазія Кіцко, Марія Вайда, Іван Гавьок, Анна Гавроп, Анна Гаврон, Андрій Зомьало, Анна Зомьало, Ілько Нестор, Парпко Нестор, Анна Нестор, Михайло Нестор, Михайло Сахар, Людмила Троянівська, Андрій Стець, Яна Котвасевич, Роман Сич, Дмитро Сухина, Стефан Сухина, Гнат Сухина, Семен Сухина, Василь Маєлашин, Текла Ямельська, Петра Сидоняцький, Мих. Сидоняцький, Петро Котвасевський, Максим Котвасьий, Іван Ганчак, Стефан Кіцко, Марія Кіцко, Стефан Кіцко, Марія Кіцко, Іван Мацко, Іваьо Мацко, Ева Мацко, Катерина Мацко, Матій Бочонник, Василь Мосьвак, Василь Мацко, Михайло Селецьк, Ілько Мацко, Михайло Мацко, Павло Троянівський; по 50 цнт.: Марія Курилко, Марія Ковтуньак, Катерина Гембарська; по 25 ц.: Марія Оксаньк, Марія Уділч, Анастазія Уділч, Ева Уділч, Анна Уділч.

95) З Ґрет Амбой, Н. Дж., збіжку з яка дня 3 грудня 1922 переслав п. Іван Вавернак 202.00
Зложили: о. Йосиф Чиньський і Др. Ілько Гавриїло по 25.00; Іван Вавернак, Іван Гандилко, Йосиф Голіновський, Ст. Грабар, Теодор Бережанський, Николай Шпійка, Михайло Біль, Стефан Кунчі, Григорий Гебо, Катерина Мельниковичі, Ілько Чижик, Теодор Пізнак, Петро Стопель, Іван Стек (старр.) і Іван Запорожський, по 10.00; від 155 У. Н. — по 5.00; по 3.00: Лук. Поборчак, Данило Петрик, Н. Н.; по 2.00: Дмитро Шандлік, Вас. Дрипчин, Юрій Зборівський, Гр. Бабин, Томе Мошар; по 1.00: Стефан Бачинський, Семен Федейко, Прокіп Поиш, Григорий Шевчик, Николай Колодій, Данило Гурель, Іван Наєрмусь, Ілько Ліщака, Михайло Кобрин, Ілько Федиш, Кость Іьліщін, Ів. Кучець, Стефан Стенцишин, Йосиф Мальникович, Григорий Лишак, Іван Хамий, Іван Стек (мол.), Катерина Лишик, Николи Радіощ, Михайло з Ніпеви, Василь Колзак, Іван Лупиус, Дм. Макар, Стефан Савка, Петро Кричковський, Іван Стацкий, Василь Фелешинин, Петро Макар, Вас. Дзюбатий, Стефан Шуфрич, Іько Шпійдік, Йосиф Авверчик, Гавриїл Петрів, Григор. Волошин, Максим Стеф, Василь Кобій, Максим Мицкий, Юрій Лишик, Михайло Сегій, Николи Ремовець, Василь Трешньовський, Іван Цінц, Теодор Пацуньо, Іван Гелета, Іваьо Ґембарський, Йосиф Шпак, Михайло Павук, Іван Шавайк, Стефан Ґембарський, Онуфрий Копальський, Дмитро Мідейчик, Михайло Дмитрів, Петраскевій з Макар, Андрій Мізерний, Антін Сидьк; по 50 цнт.: Григорий Дачинин, Марія Гелета, Іван Гурник, Данило Вінчак.

96) З Вайстон, Н. Й., від тов. Просвіти переслав збірку п. Михаїл Дзарський 10.00
Зложили по 1.00: Мих. Дзарський, Михайло Гарасимів, Мих. Білов, Михайло Бірян, Анастазія Бірян, Роман Слабкий, Роман Войко, Максим Олексів, Володимир Панлик, Михайло Заторгодний.

97) З Найстаун, Філядельфія, Па., від громади переслав збірку п. Іван Буньо 30.00
Зложили: Іван Шигала Петро Гасин по 5.00; по 2.00: Ст. Крайник, Іван Фучка; по 1.00: Захар Фесник, Василь Лонушинський, Григорий Затірка, Теодор Чур, Кирило Шагала, Стефан Юрків, Іван Сирник, Іьо Котила, Іван Клим; Петро Кочіньо 3.00; на заснадию дерево Ураїн. Громади в Найстаун 4.00.

(Кінець буде)

ДОПИСІ

TONAWANDA, N. Y.

Громада в Норт Тонаванді устроїла вечерниці, в ціли Українська Бала, в котрім взяло участь великое число українських родин. Бала відбулась дуже знаменито, дім був прибраний в українські ґірлянди і прапори. Про середині сали була велика надпись „Хай жиє Україна". Сей бала ми уладили в честь українських героїв, котрі клали свої буйні голови за волю батьків на освободженне нашої дорогої ми Вітчини, меньки України.

Загальна сума з балю виносила 147.21
Розхідна сума виносила 96.25
Остальна сума чистого доходу 50.95

Ці гроші дістали поділена на ці народні цілі: 1) для стра. „Самопомоч" для фонд стрілецький 25.00; 2) на фонд стрілецький в Тонаванді 5.00; 3) на фонд Стефана Федака 5.00; 4) на фонд Ґірлянд Цікоти в Галичині 5.00; 5) на фонд Українського Університету у Відні 3.00; 6) на фонд тайного університету у Львові 2.00; 7) на Фонд Негайної Допомоги Рідному Краєви 5.00; 8) покрите кошів 65.25 — Разом 100.95.

Гроші на фонд Укр. Січевих Арм. котра находиться в Чехо-Словацькій Республиці, зістали вислані посредкому ч. 76691 через банк під назвою First Trust Co. Тонаванда, N. Y. на адресу: „Запорожець" Ukrainian military camp in Josefov, C. S.

Остальну суму, по значить двадцять доляр, я переслав до адміністрациї „Свободи" на слідуючих: фонд Стефана Федака 5.00, на Ріднну Школу в Галичині 5.00 і на тайний університет у Львові 2.00.

Честь, слава і дяка всім українським родинам, котрі взяли участь в сім балі, за помічі несену теробіскому рідеку. Пишатймо ся будемо, що ми відбудеться ніколи ніколи від-народної ідеи, поки-м кождий раз так на до сих пор попрали. Не будьмо самолюбки, але йдьмо на приміром знаного славного поета Тараса Шевченка, що він казав за життя свого: „Аще хто речеть, яко любить Бога, а ближнього свого ненавидить, лож єсть".

І в імени моїх колишних товаришів збуті славної Гал. Дрий щиро сердечно дякую передовсім Вп. п. Федоровичови, Ґолдовичови Іванови, Петроковичови, Ковальчикови Ів. і Турскому Іванови, як рівнож Панам Катарині Богдан і Зофії Ґриньай, що займалися трудом й неволуваня дорогих часів, що-м міг-би лише принести помічі своїм жовнірам, що по тільки трудах опинилися без забезпечення на чужині.

Норт Тонаванда, 14. лютого 1923.

Д. Ґриньай,
бувш. укр підст. гал. ар.

NORTHAMPTON, PA.

Колядя на „Рідну Школу"

Щоби допомоги українській школі в краю, зібралися колядувати слідуючі: Ілько Махноброда, Юрко Мичуда, Дмитро Поплишський, Микола Розвіля і Ілько Ґрицак.

Добре люди зложіть-ся в руки отакі жертви: Томіко Бошко 50, Микола Романів 1.00, Юрко Мичуда 1.00, Дмитро Ґрицак 1.00, Іван Ґрицак, Іванко Крилишин 50, Іван Яцур 1.00, Ол. Потіхі 1.00, Іван Витошинський 1.00, Томко Шевчук 1.00, Гавриїл Антонюк 75, Іван Ґрицак 1.00, Ілько Ґрицак 50, Василь Чудик 25, Оксентій Ґенко 50, Семен Русин 1.00, Пораска Кравчук 1.00, Матій Тимошик 1.00, Яків Ончак 50, Іван Ґрицак 1.00, Ілько Ґрицак 2.00, Іван Крайник 2.00, Іван Лакотош 1.00, Андрій Мартинюк 1.00, Ілька Нікір 1.00, Іл. Сенькевич 50, Стефан Ґацунак 3.00, Іван Чернак 50, Іван Ґрицак 1.00, Ілько Ґрицак 3.00, Іван Вербицький 1.00, Ст. Шпак 15, Іван Гуляєк 50, Стефан Кудрик 50, Данило Хедій 1.00, Іван Мисливий 50, Данило Слива 100, Василь Которович 1.00, Василь Шишка 1.00, Григорий Яремко 1.00, Филип Нечех 1.00, Андрей Ґеназа 50, В. Кочелько 50, Федор Ґрицак 50, Сам Ґрицак 25, Василь Сабок 2.00, Семен Маляучук 1.00, Ілько Махноброда 1.00, Ст. Коваленин 1.00, Іл. Кудрик 25, Л. Кочуєт 50, Н. Вагер 1.00, Н. Міньо 50, Іван Маєльчик 1.00, Мих. Ґнезда 50, Теодор Міньо 50, Семко Притко 50, Іван Бодзиш 50, Ст. Щербо 1.00, Ант. Кобрак 50, Мих. Ґнезда 50, Василь Ґнезда 50, Мих. Білобрий 1.00, Федор Салоп 1.00, Іванко Бінк 1.00. — Разом $57.20.

Ці гроші висилаю 30 січня 1923 до Укр. Педаґоґічного Товариства, Ринок ул. 10, Ільнь, через Амерікен Експрес Ко. дрефтами ч. 2540218-2540219.

В імени української православної громади в Нортгемптон, Па., складаю щирі і жертвовальні сердечне спасибі.

Д. Ґриньай,
бувш. укр підст. гал. ар.

ЗВІТИ З КОЛЯДИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО ДОМУ (гора міста).

Місяць Різдвяних свят наш Нар. Дім попри колядї на Нар. Дім не забув також про нужду і злидні наших замордованих братів, і в ній цілі зайшов колядувати і зложив слідуючий.

Хор при Нар. Домі заколядував 172.15
Хлопці і дівчати школи Нар. Дому заколядували 111.75
Зарід Нар. Дому на цілі Народного Дому 105.55
Разом $389.45

З повисших жертв згідно з волею жертводавців, колядники зложили на Народного Дому висліло до краю:

Сиротам Страшним $50.00
Рідній Школі 25.00
Інвалідам 50.00
Сиротам 50.00
На дім інвалідів 25.00
Позитичним вязням 50.00

Разом вислано до стар. краю $250.00

З поставшеї суми покрито видатні розривки шкільної літератури, а решта лежала на цілі власного дому. Всім жертводавцям і колядникам складається отсею дорогою сердечне спасибі.

Управа Укр. Нар. Дому.

УВАГА! НЮ ЙОРК! УВАГА!

Заходом Братства св. Володимира при участи інформаційних Бюро сього сіла буде виторгана

В СУБОТУ, 24. ЛЮТОГО 1923

Українським Народним Домі
217-219 E. 6th St., New York, N. Y.

БАТРАКИ

драма в 4-ох ділах, Х. Ф. Костенка.

В штуці беруть участь: Стефан, А. Петарко, Хаврон, М. Читайло; Василь, В. Чіпрай; Марися, К. Іваночкіна; Юрко, І. Побіденко; Гарасим, Ф. Бражник; Ґась, В. Гавриленко, і другі.

Початок о годині 7.30 вечером.

ВСТУП 65 ЦЕНТІВ.

Весь дохід призначений на поміч політичним вязням в Галичині.

Родимці! Се практичний спосіб перемогти помочі тим, котрі нині в дальших тюрмах у голоду і холоду гнють. Дайте докази співчутя і прийдіть громадно. — КОМІТЕТ. 43-45

КИШЕНЬКОВИЙ КАЛЕНДАР НА 1923 РІК

зладжений і виданий Українцями в Німеччині, можна дістати в „Свободі".

Ціна за примірник з пересилкою 15 ц.

(Цінт дорого коштовний (80 сторінок дрібного друку) є дуже інтересний і для кождого Українця цінний Ось ще:

Календарська частина: Календар. Що є таке календар? Латинські сонта. Публичні свята. Національний календар. Український історичний календар.

Літерат.-наукова інф. частина: Н. М. З найновищої історії України. Дещо про мову. Спис головніших українських письменників. Український поміник. Дещо про воду, склад повітря. Слова великих людей. Чи знаєте Ви народи для кількох слів. Важніші відчутки по українознавству.

Статистична частина: Великість і круження планет. Вода і суша на цілій земі. Про океани. Найбільші озера в світі. Найдовші ріки в світі. Довжина українських рік. Ріки. Важніші моря світа. Населення в світі. Найбільші міста в світі. Головні держави світа. Нові держави в Европі на основі мир. договорів.

Короткий провідник по Ст. Краю: Ґрафік. Бібліотеки, музеї. Важніші університети. Допомогові товариства. Книгарні. Спілки. Торговельно-промислові. Українські часописі.

Міри і ваги уживані в Америці: Порівняльна таблиця степень Цельзія. Реомюра і Фаренгайта. Процентова таблиця. Нормальний пульс. Як відсилати коверти: Золоті слова. Ріжне.

Замовлення і належитість чи то готівкою, чи поштовими знаками (але тільки почти Заучених Держав) надсилать посилати на адресу:

„СВОБОДА"
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

АМЕРИКАНСЬКІ ВИДАННЯ:

Календар Українського Н. Союза — 50 цнт

КРАСВІ ВИДАННЯ:

Календар „Будяка" — — — 25 цнт.

Календар „Просвіти" вже вичерпаний.

Замовлення висилайте враз з грішми на адресу:

„SVOBODA" 83 Grand St. JERSEY CITY, N. J.

ТЕАТРАЛЬНІ ТВОРИ ДЛЯ ВИСТАВ ДІТОЧИХ

БУНТ ЛЯЛЬОК, фантастична комедійка в трох діях (вісімнадцять танцями (виступає 18 осіб) ..... 10 цнт.

В ЧУЖИЙ ДІРКО, сценічна картина з 3 ді. з танцями і співами (виступає 10 осіб) ..... 15 цнт.

ДАРУНКИ РУСАЛОК, сценічна фантазія для дітий у двох діях (виступає 18 осіб) ..... 10 цнт.

ДЯДЬКО-ТАРАС, діточий сценічний образець з 3 дітий (виступає 11 осіб) (виступає 11 осіб) ..... 10 цнт.

ІМЕНИНИ ЛЯЛЬОК, комедійка у 3. діях (виступає 11 осіб 6 осіб) ..... 10 цнт.

ЛІСОВА КАЗКА, сценка на 1. дію для діточого театру (виступає 12 осіб) ..... 10 цнт.

КОМІК СТРИБУНЕЦЬ, сценічна гра для дітий в одній дії (виступає 5 осіб) ..... 10 цнт.

ПЕЧЕРА, сценічний образок на 3. дії (виступає 10 осіб) ..... 10 цнт.

СИРОТА, сценічна картина в одній дії (виступає 10 осіб) ..... 10 цнт.

СОНЯШНИК, песя-казка в 8. діях для діточого театру (виступає 9 осіб) ..... 10 цнт.

Замовлення і гроші слати до:

„SVOBODA"
83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ПОШУКУЮ СТАРШОЇ ЖЕНЩИНИ до 2 дітий. Легка робота а добра плата. Голоситися до: **N. Cebrivsky, 7: Bridge St., near Front St., Brooklyn, N. Y.** 43-4

ПОШУКУЄТЬСЯ

1) Василь Манцина і Михайло Бонко, оба з Тайн Нинмуть, нех. Проговорили ще перед вибухом світової війни, виїхали до Америки. Поручу Ґрицем Сенем з Гаїв Нижних, нехай в таборі інтернованих. Адресе: Укр. Табор Josefove, Czecho-Slovakia.

2) Василь Маєнка з села Терношов, Рудка, який виїхав до Америки ще перед вибухом світової війни. Шукує його брат Василь Маєнка, який перебуває в таборі Josefove. Адресе: Укр. Табор у Josefove, Czecho-Slovakia.

3) Іван Черняк, Михайло Черняк, Ілько Проценюк, Яків Проценюк, Яків Тильчик, Лука Ведяк (Bednar), з Вінер, пов. Сколе. Іван Каменецький, Михайло Каменецький, Петро Каменецький сьвященик, Василь Кобинський з Турівки, пов. Сколе. Шукує Йосиф Черняк, Укр. Табор у Josefove, Czecho-Slovakia.

ПОТРІБНО РОБІТНИКА ДО ШКОЛИ.

Платня 80 доларів місячно. Голоситися до джентера: 42

JOHN WERCHOLUK,
165 Henry St., New York City.

ВАЖНЕ ДЛЯ НЮ ЙОРКУ

Хтобы мене не обманила ЛЕНТА, шита з замовлем Х. Шевчика вона буде уважнюю не приймати, а не дешевшу, бо дешевшу лента, проситься зовсім до Жіночої Громади на адресу: 42 E. 7th St., New York, N. Y.

ПОТРІБНО РОБІТНИКІВ

Потрібно мущин і хлопців до роботи шкіряних виробів. Стала робота, добра платня. Голоситися до:

SPECIALTY HANDLE MFG. CO.
113 N. J. R. R. Ave., Newark, N. J.

30 АРТИСТИЧНО ВИКОНАНИХ ОБРАЗКІВ ЖЕНСЬКОЇ КРАСИ

фотографічні знімки в ріжних позах, вишлемо за $1.00. Вдоволення гарантуємо. Листи і гроші слати на адресу:

PUBLISHING CO.,
424 E. 9th Street, New York City.

ЗНАНИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ХІРОПРАКТОР

ДР. АНДРЕЙ БОРАК

приймає рідні задавнені недуги так у мущин як женщин

не уживаючи ножевини.

Ню Йорк офіс: **335 E. 16th Street**
Понеділок, середа, пятниця від 10 рано до 8. веч. В неділі від 10. до 1
Passaic, N. J. офіс: 62—2nd Street.
Кождого дня від 12. до 8. вечер, з винятком четверга і неділі.
Bayonne, N. J. офіс: Berghoff Bldg., 22nd St. & Broadway
Вівторок і четвер від 2. до 8. вечер
Субота від 7. до 7. вечер.

Tel. Dry Dock 3637

ДР. МЕД. МУСІЙ КАДЕЦЬ

90 St. Marks Pl. (6th Street)
New York, N. Y. (поза 2 Ейвю)
Приймає години 9—12 і 2—6 рано, повол.
6—8 вечером. В неділю 9—1 г. пол.

УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР

DR. S. M. KAUFMAN

спеціяльно хронічних і інших внутрішних недуг, акушер.
Годині офісові від 1. до 8.30 веч.
111 E. 7th Street, New York
НОВИЙ ОФІС В ASTORIA, L. I.
Год. офісові від 9.30 до 12. в пол.
484—6th St., Astoria, L. I.
Telephone Astoria 3879

ДР. Б. ГОГЕНБЕРГ

спеціяліст для старого краю. Лікить недуги мущин і женщин, як внутрішні так і зовнішні. Переводить всякі операциї. Дає недужим безплатну пораду.

DR. B. HOHENBERG
304—2nd AVENUE,
між 17-ою і 18-ою улицею
NEW YORK, N. Y.
Години офісові щоденно від 8-ої рано до 8-ої вечер.
Телефон 4138 Lexington

СПЕЦІЯЛІСТ ЗА ХРОНІЧНИХ НЕДУГ МУЩИН І ЖЕНЩИН

як легких, шкірних, нерви, ревматизма, кишок і інших недуг мущин і женщин, ревматизм, нервовий ревматизм і інші недуги старої і хронічні недуги

Порада даром

Dr. ZINS
110 E. 16 St., NEW YORK
Між 4th Ave. і Irving Place
Години від 9 рано до 8 веч.
Неділями 9 рано до 4 попол.

З ВЕРШИН І НИЗИН

збірка епічних творів Ганни Барвінок. Видавцу збірки дістає 1. 8. вкладкою у Матроньчин вареці ціна франко тим Ганни Барвінок у 14 примірників. Вкладання 20 ц. в поштовій марці 35 ц.

замовлення посилайте на адресу:

„SVOBODA"
83 Grand Street, Jersey City, N. J.